

Թարգմանիչ՝ Էմմա Ալեքսանդրյան

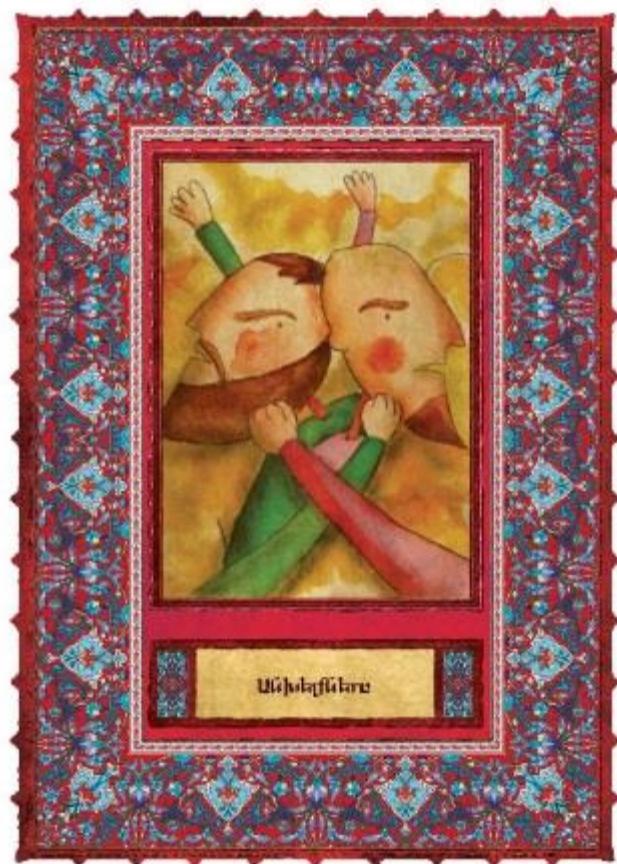
Երևան - 2016

Այս գիրը «Էւակ հեքիաթներ խեղացի երեխանների համար» շարքի յոթերորդ հատորն է, որի պատումները վնրգվել են «Գոյստան և մղևստան» գրքից:

Գոյստան ասեղով նկատի ունենք Սաադիի «Գոյստան» գիրը: Ծիրազցի բանաստեղծ Մաստին «Գոյստան» գրել է հիջրայի 656 թվականին (13-րդ դար)՝ իր «Բուստան» տունշագրությունից մեկ տարի անց: Այդ ժամանակ Մաստին 56 տարվան էր՝ արդեն բանաստեղնական ձիրից բառասունամա հմտությամբ: Նա զավելի փարպետ էր համարվում, ում խոսքի հօջակը թևածում էր ամբողջ Երանում և բոլոր պարկանեցու երկրներում: Նա այդ մարդն էր, ով բան տարի ճամփորդու էր ու շրջագայել, աշխարհի մասնակարները դեգերած ու աշխարհ տնասն, կանքի տարի ու ուստու ճաշակած, փորձ կուտակած և խմատության կատարելության հասած մի մարդ, ով ցանկանում էր իր փորձերի, տնասնների ու յաճնների արգասիք գրի առնել հետաքրքրությանը և մնայուն մի գրքում: Ենթադրությունը:

«Գոյստան» ուներ նոր և աննախաղեակ ոճ ու արտահայտչածել: Այն իր բառուրանով ավելի ճոխ էր, իսկ իմաստով առավել բազմարժվանդակ, քան մինչ այդ գրված բոլոր գործերը: Նրա շափածն և արձաւը աւթերի էին ու հղկված, զանազան պատումները բայց էին ու համելի: Շուտով գիրը ճանաչում գտավ ամենուր և դարձավ ամների կողմէց պահանջված, զնահատելի և սիրելի գիրը, այդ իսկ պատճառով

ամանակին երկու անխելք մարդ մամփորդում
էին Բայլի անապատով։ Ճանապարհը երկար
էր, բայց տգիտությունից մինչև հիմարություն
ըսկած տարածությունը երկար չէ։ Հիմար,
անխելք մարդը կամ խոսք չի ունենում
ասելու, կամ զրոյցի ժամանակ մի բան գտնում է կօիկ տարբեկու
համար։ Երբ երկուսն էլ ձանձրացան անխոս մնալուց, նրանցից
մեկը մյուսին դիմեց։

-Այ տնաշեն, այսը մի բան ասա, խնդրվեցինք։
Տգեսու մարդն իր յուրահատուկ անտաշ լոգուն ունի, որի
գարող այսինքն է։

Մյուսը պատապվածն է։

-Զհանդամը թե խնդրվում են, բայց եթեն ինչ-որ խոսք են
գումար, որ լօրու քոր է զայխ, ասա, մի վախեցիր, ևս կամգնած
ևս թիկունիդու։

-Զի, իմ նպատակն այն էր, որ ինչ-որ բանով զրադվենք։ Ինձ
ասա, որ քեզ պես հիմարին առաջարկում եմ զրուցել, - ասաց
առաջին մարդը։

-Օհն, խնդրում եմ թերան փակիր, քանի որ թերանիդ տուսի
հոտոր տարածվեց ամբողջ անապատում, - ծաղրեց երկրորդը։

-Այ մեսնեն դու, մի բան ասենք՝ զրադվենք, էլի։ Արք խոսնեք
մեր երազանքների մասին, առաջարկեց առաջին մարդը։

-Լավ, ասա տեսնեմ, դու ինչ կուգերիր ունենայ, - հարցուց
ընկերը։

Նա մկնեց նկարագրել իր երազանքը.

-Ես կուգեի մի քանի հատ յավ ու պարարտ մաքիներ ու
ոչխարներ ունենայի, որ այս դաշտում արածեին, նրանց կարը
կրեի, նրանց բրոից հազնեի, նրանց գրմաղբից պարարտանյութ
պատրաստեի ու վաճառեի, ոչ մեկի կարիքը չունենայի և
թեզպանելին մարդու տնդ չդնեի։

Երկրորդն էլ անմիջապես հակադարձեց.

-Լավ բան ասացիր: Ես էլ կուզեմ մի քանի գայլ ունենայի,
Նրանց բաց թողնելի բռ այծերի ու ոչխարների վրա, որ գային
դրանց հղուտին ու ուտեմին, որ ու թիր-մուտը կախվել:

-Հաս տմարդն ես դու,-բարկացավ առաջինը,-ես թեզ ինչ
վատություն եմ արև, որ ուզում ես իմ ոչխարներին ոչխացնել:

-Ավելի վաս ինչ պետք է անկր, եթե այծեր ու ոչխարներ
ունենայոց բռ առաջին գործն այս է լինեցու, որ ինձ մարդու տեղ
շղնես: Աստված չափի, որ դու ինչ-որ բանի տեր դառնաս:

-Որ միշտն ուզես, եիմա էլ կամնամ իմ բռունցքի մեկ
հարվածով թեզ կջնջվան:

-Կարծեմ գոյւտ շատ է ծանրացել մարմնիո վրա, կուզն
թեզ ցոյց տամ ինչն ինչոց է:

-Դու էն տղամարդը չես... Էդ խոսքերը բռ թերանի համար
շատ մեծ են:

-Եիմա որ էդպես է, առ թեզ հա...,-ասաց երկրորդ մարդն ու
բռունցքով հարվածեց ընկերոց կզակին: Սկսեցին մմամարտել
և իրար ծեծել՝ տուր թև կոտա: Երբ պատուեցին միհյանց
շապիկները, և արյամ կարիքներ հումացին նրանց հագուստների
վրա, մի պահ կանգ առան, որ շունչ առնեն և վերսկւեն
մեռնամարտը: Հննց այդ ժամանակ նրանց մոտեցավ մի մարդ
և ասաց.

-Ինչ է պատահել, գարին շատ է նդել, շատ եք կերել: Ինչո՞ւ
աղամորդու նման բացը նեզով չեք լուծում ձեր խսդիրը: Կոիկը
մարդու համար հաց ու ջոր չի լինի:

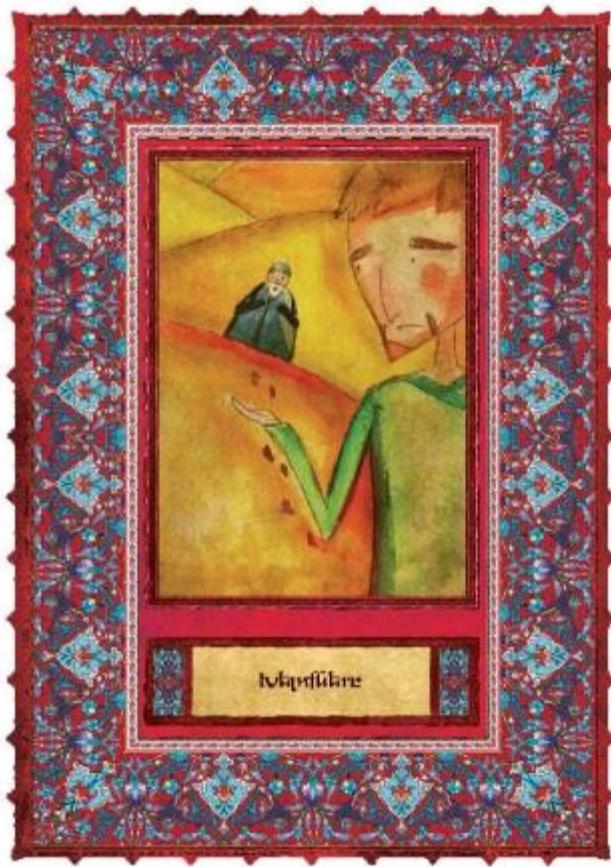
-Չէ, այս էս տմարդին ասա, աչքով աչք շոնի տևսնել իմ
այծերին ու ոչխարներին, նա իր գայլերին սողարկում է իմ հոտի
վրա, գանգատվեց առաջինը:

-Ինըն է մըրավոր, արժանի չէ ոչ մի բանի: Եթե երկու ոչխար
ունենա, Աստծուն էլ չի հնագանդվի: Ես ուզում էի նրան մարդ
դարձնել:

-Եսկ մոր նև գայլերն ու ոչխարները, ես այսուղ բան չեմ
տեսնում,- գարմացած հարցը նորմեկը:

-Չէ, այ մարդ, գայլ ու աշխար չկան այսուղ,- բացատրեց

Volapükture